

NORGES VASSDRAGS- OG
ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dato: 17.10.2018
Vår ref.: 2018/12198-12
Saksbehandlar: talhals
Dykkar ref.: 201801666

Nasjonal ramme for vindkraft på land - innspel om regionale interesser i Hordaland

Vi viser til dykkar brev 08.06.2018 der de ber om innspel til viktige regionale interesser til bruk i utarbeiding av nasjonal ramme for vindkraft på land og påfølgjande brev 05.09.2018 om at frist for innspel var flytta til 20.10.2018.

Hordaland fylkeskommune vil i vårt fråsegn formidle eit innspel frå utval for kultur, idrett og regional utvikling og ei administrativ fråsegn knytt til sektorinteresser. Administrativ fråsegn er utarbeidd uavhengig av politisk sak, og det ligg av den grunn ikkje føre saksdokument eller andre grunnlagsdokument for det politiske vedtaket, men delar av det vert også nemnt i den administrative fråsegna.

1. Protokoll frå utval for kultur, idrett og regional utvikling i Hordaland fylkeskommune 12.09.2018:

Nasjonal ramme for vindkraft

Utval for kultur, idrett og regional utvikling (KIRU) i Hordaland fylkeskommune viser til arbeidet med «Nasjonal ramme for vindkraft på land» som Norges vassdrags og energidirektorat (NVE) for tida jobbar med.

KIRU respekterer oppdraget NVE har fått, der dei skal gjere ei overordna arealanalyse over kva område som eignar seg best til landbasert vindkraft i Norge. Vi meiner likevel det er unødvendig å bruke ressursar på å analysere område som heilt openbart har så store natur- og friluftsverdiar at det aldri kan bli aktuelt å etablere vindkraftinnstallasjonar der. 80 prosent av friluftsområda i Hordaland fylke er kartlagt og verdsett. NVE bør bruke dette materialet til å trekke ut frå analysearbeidet verdifulle område som har så stor verdi at dei er uaktuelle for vindkraft.

Ein bør merka seg at områda Stølsheimen, Fjonfjella, Kvamskogen, Bergsdalen, Hamlagrø samt område kring Hardangerfjorden og Folgefonna nasjonalpark ligg inne i analyseområdet. I tillegg ligg kystsona fra Austevoll til Sveio inne, saman med Etnefjella. KIRU ser på dette som problematisk då desse områda har høg natur- og friluftsverdi.

Hordaland bidrar allereie stort i samband med fornybar energi, kraftproduksjonen i 2017 var 20 TWh. I fylket vårt er 9 av 10 vassdrag utbygd til energiproduksjon. Ein har gitt avkall på store delar av naturen til nytte for felleskapet.

Inngrepa som ein må gjere for å etablere vindkraft på land vil i dei fleste tilfelle være store og skjemmande. Det ligg eit stort ansvar på oss i å sikre at framtidige generasjonar framleis kan få glede av

store og gjennomgåande område av uberørt natur.

På generelt grunnlag vil KIRU peike på at vindkraft til havs langt er å foretrekke framfor vindkraft til lands. Utviklinga knytt til flytande innstallasjonar skjer raskt og prisane er sterkt fallande. Vi slepp dei store inngrepa, det er enklare å eksportere, mindre skjemmaende og kan vise til langt meir effektiv energiproduksjon. Vi oppmodar storting og regjering til å sjå kraftproduksjonen i ein større heilskap, og at ein lar uberørt natur få ei verdsetting som blir rekna med når kost og nytte skal vurderast.

Vi er kjent med at NVE i innleiande fase av arbeidet med nasjonal ramme skal redusera talet på analyseområde for vindkraft på land vesentlig. Vi vil difor oppmode om at analyseområda i Hordaland blir teken ut av planen.

2. Administrativ fråsegn

Hordaland fylkeskommune har vurdert dei tilsendte områda ut i frå sine ansvarsområde, regionale sektormynde og ut i frå regionale planar og kartleggingar. Vi ønskjer også å formidle nokre generelle synspunkt knytt til prosessen kring den nasjonale ramma.

Hordaland fylkeskommune vedtok sin fylkesdelplan for vindkraft i 2000 med målsetting om å vere med å leggje premisser for framtidig vindkraftutbygging i Hordaland. Planen er ikkje avløyst av ny plan og tilhøyrande strategiar og retningslinjer er dimesd framleis gyldige. Som del av planen vart det også gjort ei arealanalyse, med kartfesting av konfliktpotensiale og vindkraftressursar. Desse karta er, som planen, framleis gyldige, men vi vil ikkje tillegge dei særleg vekt eller spele dei inn i prosessen for utarbeiding av ei nasjonal ramme, då dei er utdaterte og betre kunnskapsgrunnlag er kome til i ettertid.

2.1. Prosess

Arbeidet NVE er i gang med kring nasjonal ramme for vindkraft er metodisk ganske lik den Hordaland fylkeskommune gjorde då vi utarbeidde fylkesdelplan for vindkraft (2000-2012). Vår erfaring frå dette arbeidet og den vidare utviklinga, var at det ikkje var kartlegging av vind- eller konfliktareal som var hovudbarrieren mot vindkraftinvesteringar i fylket. Det har vore mykje lokal motstand mot dei fleste vindkraftprosjekta i fylket og vi ser at god og tidleg involvering av lokale aktørar er viktig for å få ein god prosess. Ein god prosess er ein viktig føresetnad for vellukka vindkraftetableringar, fordi det reduserer støv og gir forankring lokalt.

NVE har i utarbeiding av nasjonal ramme lagt opp til lite og sein inkludering av fylkeskommunar, kommunar og lokale aktørar i sin prosess. Dette har skapt mykje uro og frustrasjon for aktørar som kjenner seg motvillig definert ut av kartet, eller motvillig inn i det. Manglande informasjon og deltaking har hindra forankring av arbeidet i dei naudsynte miljøa, og at tidlegare konflikter har kome til syne att. Vi ber om at NVE og OED i det vidare arbeidet ser behovet for og er villige til i større grad å ta ein bottom-up tilnærming og prioritere dialog med lokalsamfunn og regionale nivå. Dette gjeld både i arbeidet med analyseområda, men også avklaring av korleis den nasjonale ramma skal nyttast vidare og kva rettar og status som vil følgje med dei områda som blir definerte som «best eigna».

2.2. Kulturminne

Hordaland fylkeskommune har vurdert saka som regional sektorstyresmakt innan kulturminnevern. Våre interesser i denne saka er automatisk freda kulturminne, vedtaksfreda kulturminne etter § 15, § 19 og § 20 i kulturminnelova, bystrok av nasjonal interesse og kulturlandskap av nasjonal interesse. Vi vil også gjere merksam på at kulturminne som sektorinteresse ofte er inkludert i verneformålet i nasjonalparkar og landskapsverneområde.

Generelle merknader

Vi legg til grunn at få, om nokon, tiltak i samfunnet, vil få konsekvensar i eit slikt omfang som Nasjonal ramme for vindkraft på land. Konsekvensane har eit omfang som stadvis ikkje berre kan avgrensast til landskapsnivå, men som kunne vore konsekvensvurdert i skalaen landskapsregion.

Det er ikkje heldig at kartfestingane av vindkraftområda ikkje viser infrastrukturen slike område treng. Tiltaka heng uløseleg saman, og konsekvensbiletet kan være svært stort for nasjonale og regionale kulturminneinteresser. Prosessen er totalt sett ikkje føreseieleg, og minkar ikkje risikoen for interessekonflikter, slik dette er definert i rundskriv T-2/16. Vi rår til at det vert illustrert korleis dei heilskaplege utbyggingane vert, medrekna vegar og kraftlinetraséar, slik at dei faktiske konsekvensane kan vurderast.

Merknader til metodikk og eksklusjonskriteria

Det er uheldig at nettkapasitet og nærleik til offentleg veg ikkje er mellom kriteria for å peike ut område som kan være teknisk-økonomisk meir eigna til vindkraftproduksjon i såkalla LCOE-kart. Der dette er vurdert ser vi det vert lagt opp til ein ny tverrforbindelse nord-sør gjennom Hordaland for å stø opp om den pågåande prosjektinga. Det at tilhøyrande infrastruktur som master og spenn, vegar, bygningar, mm. ikkje er med i vurderingane gjev vesentlege manglar i framstillinga.

Faggrunnlag kulturminne er ikkje ei konkret vurdering av konsekvens for kulturminne, men tek på eit overordna nivå for seg påverknad og konsekvens for kulturminne av høg regional og nasjonal verdi. Faggrunnlaget viser også til rapporten *Kulturminneinteresser og vindkraftutbygging* (Riksantikvaren, 2005), der svært sårbare område for utbygging av vindkraft kjem fram. Ein mangel ved Riksantikvaren sin rapport er at den berre har teke for seg kystområda. Dette er noko ein bør prøve å ta omsyn til, og vi har merknad til det nedanfor. Faggrunnlag kulturminne er eit godt grunnlag for å arbeide vidare med prosjektet. Kulturlandskap av nasjonal interesse er vurdert i temarapport for landskap.

Hordaland fylkeskommune legg til grunn at *Kulturlandskap av nasjonal interesse* i Hordaland er kartfesta, tilgjengelege data, som NVE må ta med som eksklusjonskriterie i det vidare arbeidet. Fleire av desse områda ligg ikkje ved kysten, og er ikkje teke med i Riksantikvaren sin rapport frå 2005. Dei utsilte kriteria KULA er i selskap med, framstår noko tilfeldige, t.d. golfbaner. Ein kunne tenkje seg andre arealkrevjande idrettsaktivitetar som kiteområde, osb. KULA er eit systematisk arbeid, forankra i den europeiske landskapskonvensjonen. KULA kan ikkje være med på ei så vilkårleg oppsett liste over ikkje medtekne eksklusjonskriteria utan at risikoen for konflikt aukar, slik rundskriv T2/16 definerer det.

Det heiter at «*kombinasjoner av ulike interesser vil ikke bli vurdert*». Ulike fagleg verdier heng tett saman, eit landskap kan ha eit viktig kulturlandskapstrekk, utnytting som igjen har gjeve eit rikt artsmangfald og er grunnlag for friluftsliv og reiseliv. Det er slik ikkje rett fram å argumentera sektorvist. Ofte er det summen av verdier frå ulike sektor som gjev eit område høg kvalitet som bør sikrast. Vi trur det vil tene saka å sjå sektorinteresser i samheng, og rår til at prosjektet vert justert for dette.

Merknader til framlagte område

Verdsarvområde i Hordaland

Bryggen i Bergen og Vestnorsk fjordlandskap ved Nærøyfjorden er dei to områda i Hordaland som er på UNESCO si liste over verdsarvområda. Store vindkraftanlegg må ikkje skjemma verdsarvområde, inkludert buffersona. Vurderinga av «*bufferoner rundt verdensarvområde*» har tilfeldig karakter, og legg opp til trugsel mot verdsarvstatus. Prosjektet kan tene på å styre klar av ei framtidig konflikt om spørsmålet, og ikkje legge opp til påverknad på verdsarvområde.

- Austre delen av **område 18** er tett inntil verdsarvområde Nærøyfjorden. Område 18 må ikkje ha negativ verknad på verdsarvområdet sin *outstanding universal value*.

Kulturminne og Kulturhistoriske landskap av nasjonale interesse (KULA) i Hordaland

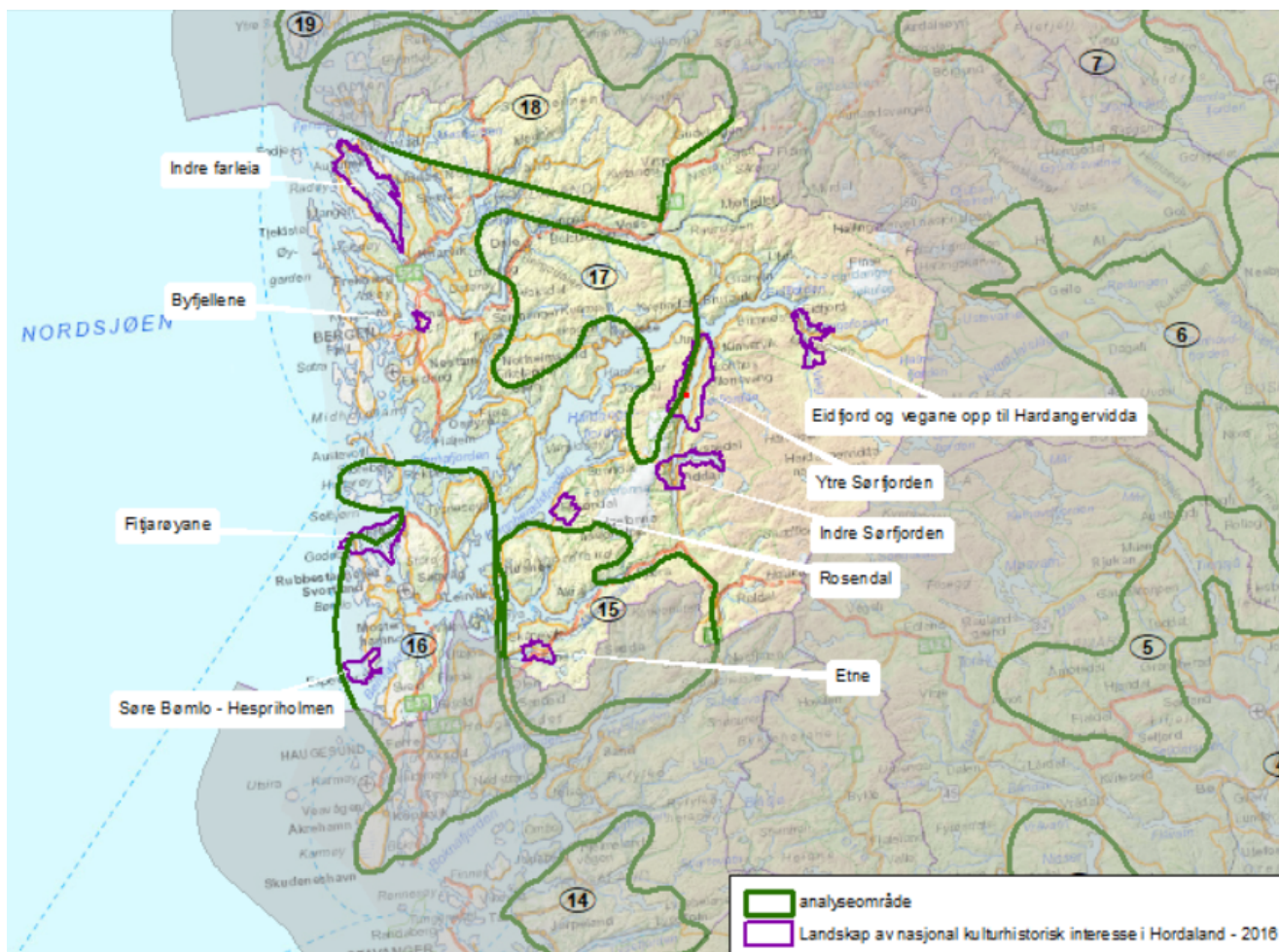
Hordaland er eit av fylka som har kartlagt kulturhistoriske landskap av nasjonale interesse. Desse må områda må inkluderast i myk eksklusjon og bør vere uaktuelt for vindkraftutbygging.

Dei områda som er kartfesta er tenkt å sikre mot store tiltak som påverkar landskapet. Det som no er til vurdering går i røynda ut over omfanget av tiltak KULA var tenkt å sikre mot. Det er då viktig å ta omsyn til områda kvar for seg, og unngå konflikt, slik dette er definert i rundskriv T-2/16.

Skalaen i karta er svært stor, og detaljerte merknader er såleis ikkje råd. I Hordaland er det 4 analyseområde som er valt ut - Område 15-18. Alle femnar om landskap som har vore nytta i uminnelege tider og konfliktnivået er stort. Riksantikvaren legg til grunn at miljøkonflikt er ein av viktige faktorar for seleksjon. Dei ulike landskapa i Hordaland har slik ulike utfordringar med omsyn til etablering av vindkraft. Hordaland fylkeskommune legg også vekt på «sum verknaden» i vurderinga.

I Hordaland er det 4 hovudområde som er valt ut for analyse. Alle femnar om landskap som har vore nytta i uminnelege tider og konfliktnivået er stort. Tamarapport kulturminne og kulturmiljøer skildrar både grunnlag og prosess i samband med påverknad av kulturminneverdiar.

Detaljkart over eksklusjonsområder viser at mykje av dei mest verneverdige relasjonane mellom landskap og 4000 år lang kulturhistorisk bruk er prøvd teke omsyn til. Fylkeskonservatoren ser likevel store utfordringar med etableringar i mjuke og ikkje ekskluderte område, dette med tanke på etablering av naudsynt infrastruktur knytt til slike anlegg. Topografien vil her gje store utfordringar med omsyn til eksisterande kulturminne og landskap.

III. 1. Kartutsnitt som syner analyseområde for vindkraft og landskap av nasjonal kulturhistorisk interesse i Hordaland

Område 15 – Kvinnherad, Etne

Område 15 har ein særskild viktig plass i forhistorisk og historisk tid i Hordaland. Kulturminna i Etne og områda i Kvinnherad representerer ein stor kulturhistorisk verdi med stor tidsdjupnad som må handterast med omhu. Særleg områda i Etnebygda og områda langs kysten frå Halsnøy til Rosendal må takast særlege omsyn til. Her er to landskap av nasjonal kulturhistorisk interesse, Etne og Rosendal. I tillegg har Stordalen fleire viktig helleristningsfelt i eit landskap lite påverka av moderne inngrep. Kart over harde og mjuke eksklusjonar, viser at dei harde ekskluderingane mest femnar om alt tettbygde strøk. Dei mjuke eksklusjonane og områda, som ikkje er ekskluderte, er og konfliktfulle med omsyn til automatisk freda kulturminne, kulturmiljø og landskap. Summen av tiltak, tilrettelegging og verknad gjer at Hordaland fylke vil rå til ei strengare vektning av grunnlagsdata.

Område 16 – Sveio, Stord, Bømlo, Tysnes, Fitjar, Austevoll og delar av Kvinnherad

Områda har ein stor mengd og variasjon av freda kulturminne. Her er eit stort tal automatisk freda kulturminne knytt til den eldste busetnaden i landet. Desse ligg i tett samanheng til naturressursane langs fjord og straumar. Her er og fleire kulturminne knytt til mellomalder kyrkjer og kloster, steinbrot frå førhistorisk og historisk tid, gravminne, krigsminne mm. Dette er ein situasjon som gjer utval av mjuke eksklusjonar særskild vanskeleg. Her er merkbar få harde eksklusjonar og seleksjonen her, tenderer til å vera selektiv. Kystområda er svært sårbare for større installasjonar og representerer porten til fjordlandskapet

lenger inn. Her er to av områda som Riksantikvaren har peika på som sårbare for vindkraftutbygging – område Ho 2 Moster og Område Ho 3 Sørvest Bømlo. Ho 3 Sørvest Bømlo samsvarar godt med KULA-landskapet Søre Bømlo-Hespriholmen. Dette tilseier at ein må tillegge det særleg vekt ved vurdering av område 16. KULA-området Fitjarøyane er også i område 16, og er mellom dei prioriterte kystlyngheimråda. Hordaland fylkeskommune ser det best om ein i denne enden av område 16 vurderer områda aust for Fitjar, der det alt er vindmøller. Vindmøllepark i Fitjarøyane vil ha stor negativ konsekvens, og bør ikkje vurderast.

Område 17 – Fusa, Jondal, Kvam, Kvinnherad, Osterøy, Samnanger, Ullensvang, Vaksdal, Voss
Fjordlandskapet som område 17 ligg i, har ein stor tettleik av freda kulturminne. Tidlegare saker i området, har vist at potensialet for kulturminne er svært stort. Hardangerfjorden har også ein unik samanheng mellom fjord og fjell. Dei smale bremmane langs fjorden har hatt ei sterk utnytting – særleg frå tida frå det første jordbruket vart tatt opp, frå om lag 4000 år sidan og fram over. Jordbruk og husdyrhald har i alle desse åra vore avhengig av utmarksressursar og ein har i fjellområda i fjorden svært gamle stølsbol. Det unike stølslandskapet der relasjonen mellom fjorden og fjellområda er godt synleg. Det er prioritert nasjonalt, både som kulturlandskap, biologisk mangfald, men og som immateriell kulturarv. Potensialet for konflikt synest vera stor.

På Folgefonnhalvøya ser vi overlapp med KULA-område Ytre Sørfjorden, og nærleik til KULA-område Indre Sørfjorden. Sistnemnte har karakter av eit industrilandskap, og kan potensielt tole nærføring av denne art. Ytre Sørfjorden er mellom dei mest ikoniske kulturlandskapa i landet, og er tett knytt til vår nasjonale identitet. Vindmølleparkar og infrastruktur bør ikkje under noko omstende være synleg i dette landskapet.

Område 18 – Lindås, Masfjorden, Modalen, Vaksdal, Voss
Området frå Masfjorden til Vossafjella har færre registrerte automatisk freda kulturminne. Her er også det viktige relasjonar mellom fjordane og stølsdalane inn over fastlandet. Området frå Bavallen til Vikafjellet, i Voss kommune har vore eit viktig område for villreinfangst i eldre tider. Verneverdige stølsmiljø er ikkje godt kartlagt i område, men vil vera eit viktig tema i vidare arbeid. Detaljkart over harde og mjuke eksklusjonar viser eit bilete der dei harde eksklusjonane og har samanfalle med kjende kulturminne. Fylkeskonservatoren ser at dei mjuke og ikkje ekskluderte område lengst nordvest er særst sårbare med omsyn til direkte konflikt med kulturminne og verknaden i landskapet knytt til KULA-området - Den indre farleia.

Kulturhistoriske landskap av regional interesse er ikkje systematisk kartlagt i Hordaland. Fylkeskonservatoren kan rådgje for god tilpassing i høve til dette.

2.3. Vilt

I høyringsbrevet ber direktoratet om fagleg informasjon av overordna karakter, t.d. informasjon om regional bestandsutvikling for viktige artar. På dette høyringsnivået har vi ikkje spesielle innspel i forhold til fylkeskommunen sitt forvaltningsansvar på viltområdet for haustbare, ikkje truga artar.

2.4. Villrein

Det er primært delområde 15 (Odda) og 17 (Odda, Ullensvang) som inngår i område for villrein. Det vert presisert frå NVE at det i denne omgang er tale om faglege innspel av overordna karakter. Det ser ikkje ut som det er store konflikter knytt til villreininteresser i dei delområda vi har sett på. Vi har følgjande merknad for delområde 15:

- Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei: Det føreslåtte delområdet fell utanfor «Heiplan»-området. Den regionale planen strekker seg inn i Odda kommune, aust for Røldal.
- Regional plan for Hardangervidda: Her ser det ut som om dei regionale plangrensene, er teke omsyn til og ein har lagt seg kant i kant ved Røldal skisenter mot Seljestad.

Området knytt til Røldal er i Hardangerviddaplankartet markert med skravur for «Hensynssone for Friluftsliv». Følgelig vil også større energiprojekt inn til/i dette området medføre konflikt med viktige friluftslivsinteresser, jf. Hardangerviddaplanen. Kartet med Harde/Myke eksklusjoner tilseier likevel at det vil være uaktuelt å bevege seg inn i det nemnde området for «hensynssoner for Friluftsliv» ved Røldal.

Vi støttar Miljødirektoratet sine vurderingar i deira rapport Både det som gjeld dei nasjonale villreinområda, men også heilt klart utfordringane vindkraft ville medføre for dei mindre villreinområda våre som ikkje er klassifisert som nasjonale. I Hordaland har vi tre: Skaulen-Etnefjell, Oksenhalvøya og Fjellheimen, i tillegg til Hardangervidda og Setesdal-Vesthei som nasjonale villreinområde.

Vil gjerne også påpeike at når det gjeld dei villreinområda som ikkje er utpeika som nasjonale villreinområde, er det fleire av desse (mellom anna alle dei tre nemnde i Hordaland) der me har mangelfull kunnskap om reinens arealbruk og -behov. Desse områda er det så langt ikkje gjennomført nokon heilskepeleg kartlegging av, slik at det finns ikkje per i dag eit samla oversyn over ulike funksjonsområde eller fokusområde innom desse areala. For avgrensinga av leveområdet for eksempel, er det beste me kjenner til i dag det som er grensa for teljande areal, med ein buffer utanfor dette (i dei fleste områda me har kartlagt har ein stor sett endt opp med ei yttergrense som i mange stader går på utsida av grensa for teljande areal). Her vil me nok anbefale ei varsam tilnærming og føre-var haldning.

2.5. Friluftsliv

Hordaland fylkeskommune har kartlagt og verdsett friluftsområda i fylket og konklusjonane frå dette arbeidet bør få stor vekt i det vidare arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft. Kartlegginga er eit godt verktøy for å fange opp viktige regionale interesser innanfor friluftsliv. Vi ser at store delar av områda som per i dag står som aktuelle vindkraftområder i utkast til nasjonal ramme, er i til dels sterk konflikt med viktige regionale friluftsområder. I den vidare utgreiinga av delområda må friluftslivsinteresser spele ei viktig rolle. De finn oversikt over verdsettinga her i Hordaland Fylkeskommunes si kartdatabase [kart.hfk.no](https://kart.hfk.no/gismobile_nw/?Viewer=kartinvest_lett)

https://kart.hfk.no/gismobile_nw/?Viewer=kartinvest_lett

Rapporten finn der her: https://www.hordaland.no/globalassets/for-hfk/plan-og-planarbeid/regionale-plantema/regionale-friluftsomrade-i-hordaland_prosjektrapport2008-web.pdf.

Vi meiner ein i arbeidet bør legge seg på metoden frå DN si handbok, der det er føreslått følgjande oppfølging/konsekvens for arealforvaltning og bruk:

Verdi	Aktuell oppfølging/konsekvens for arealforvaltning og bruk
A – svært viktig friluftsområde	Områder der det ikkje bør skje inngrep eller utbygging.
B – viktig friluftsområde	Område der det ikkje bør skje inngrep som fører til at funksjonen som friluftsområde vert forringa.

2.6. Landskap

All utbygging påverkar landskapet. Landskapsforvaltning er derfor eit område som må prioriterast for å sikre verdifulle landbruksareal, naturlandskap og kulturlandskap. Planlegging må sikre at nye byggjetiltak og infrastruktur innordnar seg dei fysiske omgjevnadene. For å kunne tilpasse utbygging til det eksisterande landskapet og sikre verdifulle landskap er det naudsynt med metodar som kartlegg og analyserar ulike typar landskap og korleis landskapa er brukt.

Hordaland fylkeskommune har fått kartlagt og verddivurdert landskapet i Hordaland som grunnlag for regional og kommunal planlegging. De kan finne informasjon i fylkeskommunen sin kartdatabase:

https://kart.hfk.no/gismobile_nw/?Viewer=kartinvest_lett

Rapporten finn de her:

<https://www.hordaland.no/globalassets/for-hfk/plan-og-planarbeid/diverse-dokument/2011-07-verdivurdering-av-landskap-i-hordaland-fylke.pdf>

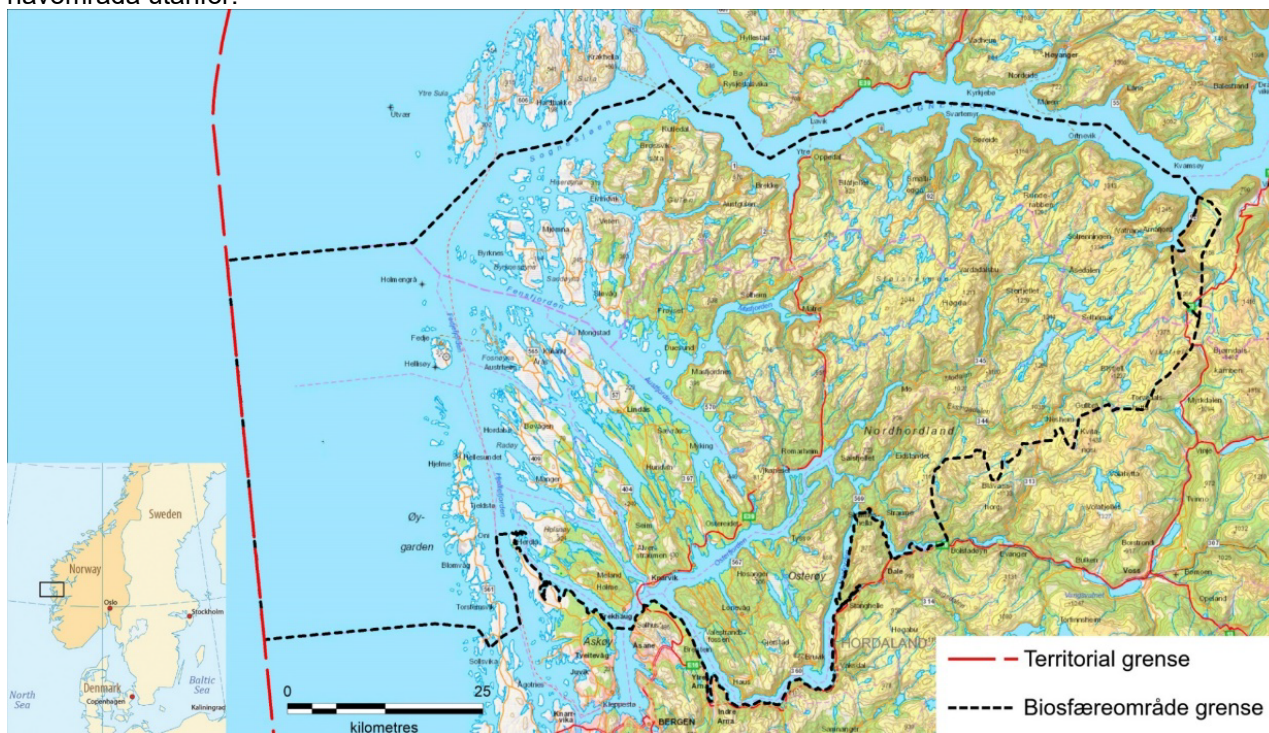
2.6.1. Biosfæreområde Nordhordaland

Juni 2013 inngjekk Regionrådet i Nordhordland og Universitetet i Bergen ein samarbeidsavtale om å arbeide for at Region Nordhordland skal bli eit UNESCO Biosfæreområde. UNESCO sitt «Mennesket og Biosfæreprogram» (MAB) er ei nasjonal satsing i Norge, og Nordhordland vart i desember 2016 utnemnd som Norge sin første kandidat. Fylkeskommunen støttar arbeidet og søknaden som no er sendt til Klima- og miljødepartementet som vil sende den til UNESCO i september. Utpeiking av Biosfæreområde skjer våren 2019.

Hovudmålet for biosfæresatsinga er:

«Nordhordland Biosfæreområde skal byggje på det beste frå fortida og legge til rette for ei framtidsretta samfunnsutvikling som sikrar ein berekraftig bruk av alle typar ressursar - til nytte og glede for menneske i dag og for komande generasjonar.»

Nordhordland Biosfæreområde vil omfatte alle kommunane i Region Nordhordland samt Øygarden kommune og mindre delar av kommunane Vaksdal, Voss, Vik og Høyanger. Geografisk vil Nordhordland Biosfæreområde strekkje seg frå Sognefjorden, opp i Stølsheimen, ut fjordane til kysten og delar av havområda utanfor.

Biosfæreområdet er i utgangspunkt ikkje uforenleg med etablering av vindkraftanlegg, men kan legge føringar for kor og korleis etableringar kan komme.

Bård Sandal
fylkesdirektør regional utvikling

Sølve Sundbø
Klima- og naturressurssjef

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi til:
Jomar Ragnhildstveit
Snorre Waage
Elizabeth Warren